

Agder KrF
Program
2023-2027

Innledning

Agder KrF bygger sin politikk på den kristendemokratiske ideologien. Vårt verdigrunnlag er hentet fra Bibelen, den kristne kulturarven og grunnleggende menneskerettigheter. Den er forankret i det kristne menneskesynet, nestekjærligheten og forvalteransvaret.

Det gode samfunnet skapes i et samspill mellom det enkelte mennesket, offentlige myndigheter og privat og frivillig virksomhet. Vi vil ut fra dette søke langsiktige, gode løsninger for innbyggerne i hele Agder.

Agder KrF setter mennesket i sentrum, og vil sørge for at Agder er et fylke med plass til alle, der alle i størst mulig grad kan leve frie og selvstendige liv.

Agder KrF mener at alle mennesker har ukrenkelig verdi, og at samfunnet blir fattigere hvis det ikke gis rom for mangfold. Derfor vil Agder KrF arbeide for samfunnsmessig likestilling av alle mennesker, uavhengig av den enkeltes utgangspunkt.

Agder KrF vil arbeide for at fylket blir en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region innen 2030 og legger til grunn FNs bærekraftsmål for prioriteringer for gode levekår i hele fylket. Vi vil arbeide for at Agder fylkeskommune går aktivt inn i rollen som samfunns- og næringsutvikler. Vi vil bidra til et rikt og variert næringsliv i hele Agder slik at vi får livskraftige byer og distrikter.

1. Attraktive og livskraftige byer, tettsteder og distrikter

Agder KrF vil ta hele fylket i bruk. Vi vil sikre et godt tjenestetilbud i alle deler av fylket, i en god balanse mellom byer, tettsteder og distrikter. Gjennom systematisk kartlegging og prioritering av virkemidler vil vi gjøre hele Agder enda mer attraktivt og livskraftig. KrF vil ha oppmerksomheten spesielt rettet mot områder med utfordringer knyttet til levekår og folkehelse.

Agder KrF vil arbeide for:

- beskyttelse av miljøet gjennom helhetlig og bærekraftig forvaltning
- å få flere statlige arbeidsplasser til regionen
- å støtte og styrke Universitetet i Agders rolle i distrikts- og byutviklingen
- at Kristiansand styrker sin rolle som storby i nasjonal sammenheng
- å styrke de eksisterende bysentra
- at vi har spesielt fokus på indre Agder, østregionen og vestregionen når det gjelder etablering av ny næringsvirksomhet og offentlige arbeidsplasser
- bedre levekår i hele Agder gjennom et godt samarbeid mellom fylkeskommunen, NAV, kommune, privat næringsliv og andre aktører
- gode vilkår og dialog med frivillige organisasjoner slik at man kan samarbeide om ulike aktiviteter og ta disse inn i fylkeskommunens beredskapsplaner
- å videreutvikle Agdermøteplassen i fylket, #VårtAgder, med dypdykk- konferanser og bred involvering
- å styrke folkehelsen. I nært samarbeid med frivillige organisasjoner, private og andre offentlige aktører vil vi spesielt prioritere tiltak som sikrer gode nærmiljø, gir barn og unge mestring og trivsel, reduserer sosiale forskjeller og bidrar til økt deltakelse i arbeidslivet.
- flere og bredere idrettstilbud for funksjonshemmede i samarbeid med idretten. Vi ønsker også å etablere et paraidrettssenter på Agder
- at fylkeskommunen skal stimulere til og aktivt delta i samarbeidet med regionrådene i Agder
- at kulturtilbudene i fylket kommer flest mulig til gode
- et godt tilrettelagt kollektivtilbud med hyppige avganger og tilrettelegging for bestillingstransport
- å sikre gode rammebetingelser for tros- og livssynssamfunns barne- og ungdomsarbeid i skolen
- gode tilskuddsordninger for frivillige lag og organisasjoner
- flere offentlige arbeidsplasser i distriktene for å bidra til bosetting og attraktivitet
- at Agder skal være en region med god integrering av flyktninger og arbeidsinnvandrere
- at Agder skal være en attraktiv region å etablere seg gjennom å styrke fylkets rolle som tilrettelegger for næringsliv og organisasjoner
- å beholde og videreutvikle de tre sykehusene i Flekkefjord, Kristiansand og Arendal med en god funksjonsfordeling i tråd med nasjonal sykehusplan
- et desentralisert tannhelsetjenestetilbud

- å styrke arbeidet med likestilling, integrering, inkludering og mangfold
- like muligheter for alle uansett funksjonsnivå
- at det bygges idrettsanlegg både for den organiserte og uorganiserte idretten i samarbeid med kommuner og idretten
- at Agder fylkeskommune skal være en aktiv støttespiller til Agder idrettskrets gjennom rammetilskudd og prosjekttilskudd som bidrar til å skape gode aktivitetstilbud til hele befolkningen
- en årlig bærekraftkonferanse, med de gode hverdagsseksemplene
- å sikre en balansert utnyttelse av arealer, så vi ikke bygger ned matjord, men bevarer natur og biologisk mangfold, og fortetter både i distriktssentre, tettsteder og i byene

2. Verdiskaping og bærekraft

Agder KrF ønsker å utvikle regionen slik at enda flere finner sin plass i et inkluderende arbeidsliv som er sosialt, økonomisk og miljømessig bærekraftig. Vi ønsker å styrke de sterke teknologiske miljøene vi har i fylket, samtidig som vi bidrar til videre utvikling av primærnæringene og de unike mulighetene vi har når det gjelder bærekraftig turisme. Vårt mål er at alle deler av fylket får sin del av verdiskapningen.

Agder KrF vil arbeide for:

- en aktiv politikk for større grad av lokal foredling av regionens fornybare energi, blant annet ved å sikre rammebetingelser for prosessindustrien, etablering av industri basert på videreforedling av regionens kraftoverskudd fra egen produksjon og mulighetene for kraftutveksling, og bedre utnyttelse av spillvarme i tråd med ambisjonene i Electric Region Agder
- å legge til rette for at Arendal lykkes som nasjonal pilotkommune for batteri
- at Agder skal være en sentral og samkjørt aktør innen etablering og drift av offshore havvind
- å utarbeide en helhetlig energiplan med risiko- og sårbarhetsvurdering, samt energieffektivisering
- økt verdiskaping og sysselsetting i den blå sektoren gjennom å legge til rette for tett samarbeid mellom næringsliv, videregående skole og sentrale kunnskapsmiljø som UiA, HI Flødevigen og NIVA
- utvikling av grønne næringer som tar i bruk mer av skogressursene, samt biodrivstoff og økt bruk av tre i nybygg
- en aktiv landbrukspolitikk som tar hensyn til bruksstrukturen i fylket og sikrer kortreist matproduksjon og økt bærekraft i jordbruket
- at det utarbeides et handlingsprogram for småskala land- og skogbruk i Agder, samt etablere rutiner for å redusere matsvinn

- gjennomføring av «Klimasmart landbruk», landbrukets eget klimaarbeid
- å vektlegge lokal, ren, sunn og bærekraftig mat ved offentlige innkjøp
- å gi jordvern betydelig vekt i all arealplanlegging og støtte bruk av arealregnskap og kartlegging av naturmangfold
- å utøve en aktiv og målrettet rovdyrforvaltning som, i tråd med rovviltforliket, prioriterer beitenæringa i Agder
- å opprettholde en livskraftig regional og lokal fiskerinæring
- å stimulere til samarbeid mellom kreative og teknologiorienterte næringsmiljøer
- å styrke forskning og innovasjon i Agder og stimulere til pilotprosjekter i videregående opplæring, blant annet i samarbeid med Vitensenteret
- å stimulere og legge til rette for gründervirksomhet, nyetableringer og økt samarbeid mellom aktører i Agder
- å styrke fylkets regionale næringsfond og det regionale samarbeidet om næringsutvikling gjennom et faglig sterkt og godt koordinert tilbud til entreprenører, nye og etablerte bedrifter
- etablering av en gründerpris i fylkeskommunal regi
- at Nasjonalt Villakssenter Kvåsfossen får en sentral rolle i forvaltning og formidling av kunnskap om laks og andre arter i våre vann og vassdrag
- at fylkeskommunen setter strenge krav til miljø ved innkjøp/andud
- en felles satsing på videreutvikling av et variert opplevelses- og reiselivstilbud som gjør Agder til et attraktivt og bærekraftig turistmål
- en styrking av høyere utdanning innen arkitektur, kunst og design i samarbeid med Universitetet i Agder og andre aktører
- å videreutvikle Kjevik og Gullknapp med tilhørende næringsområder og tilførselsvei
- nulltoleranse for sosial dumping i arbeidslivet
- å stimulere til økt satsing på sosialt entreprenørskap på Agder for å sikre et mer inkluderende arbeidsliv
- å styrke samarbeidet med Universitetet i Agder om region- og næringsutvikling
- å styrke kontakten med Europa for næringsliv, offentlig sektor og frivilligheten
- en offensiv bruk av Agders internasjonale samarbeidsrelasjoner og aktuelle støtteordninger for å styrke utviklingen i Agder
- styrking av Forsvarets tilstedeværelse i Agder
- at allemannsretten blir ivaretatt
- fortsatt nei til leteboring etter olje og gass i Skagerrak
- at alle tiltak i fylket skal sikre hensynet til naturgrunnlaget og naturmangfoldet
- sikre en helhetlig forvaltning av strandsonen
- å sikre en fortsatt bærekraftig forvaltning av villreinbestanden og utmarksområdene i fylket

3. Utdanning og kompetanse

Skolegang og utdanning er en menneskerett. Skolen er først og fremst en arena for læring, men den er også en svært viktig sosial arena og felles dannelsesarena. Agder KrF jobber for en inkluderende skole der hele mennesket blir sett, og ungdom får kunnskap, mestring og gode verdier for livet. Et utdanningsløp med fokus på læring i et godt og inkluderende miljø er en investering for fremtiden, for den enkelte og for samfunnet. Målet er at alle elever og lærlinger som er i stand til det, skal gjennomføre videregående opplæring med kompetansebevis som anerkjennes for videre studier eller arbeidsliv.

Vi ønsker en desentralisert skolestruktur med tilbud som er samfunnsaktuelle, fremtidsretta og med høy kvalitet i alle ledd. Utdanningstilbudet må møte det regionale næringslivets behov.

Agder KrF vil arbeide for:

- at flere elever fullfører videregående skole
- å bruke mulighetene som Fullføringsreformen gir for å tilby alternative veier til fagbrev som lære i bedrift, praksisordning, vekslingsmodellen og annet
- et desentralisert skoletilbud i den videregående skolen
- et inntaksreglement som ikke bare er karakterbasert
- å støtte opp om de internasjonale grunnskolene i Agder og IB-linjene (International Baccalaureata)
- gode vilkår for ideelle friskoler som alternativ og supplement til den offentlige skolen
- økt antall læreplasser i privat og offentlig virksomhet
- at alle kvalifiserte elever som ønsker det, skal få læreplass/lærekandidatplass
- at fagskolen styrkes som utdanningsinstitusjon med desentraliserte tilbud
- å etablere en rekrutteringsstrategi for mennesker med funksjonsnedsettelse
- at alle IKT-systemer som brukes i fylkeskommunal virksomhet skal være universelt utformet
- styrking av høyere utdanning i distriktene
- nulltoleranse for mobbing og seksuell trakassering
- fortsatt støtte til Ungt Entreprenørskap
- å styrke og bedre tilgjengeligheten til skolehelsetjenesten
- at fylkeskommunen overtar ansvaret for skolehelsetjenesten i den videregående skolen
- å sikre likeverdige ordninger for oppfølging av elever som står i fare for å falle utenfor utdanningsløpet i hele Agder som LOS-ordning, Jobbskolen og Venneslabrua
- å etablere «Agderbrua» - en videreføring av piloten Venneslabrua
- å sikre gode overgangsordninger mellom grunnskole og videregående opplæring for å redusere frafall
- at Arendal VGS, avdeling Tyholmen og Barbu samlokaliseres i Arendal sentrum
- å sikre god norskopplæring for alle innvandrere
- støtte til Vitensenteret Sørlandets virksomhet i hele Agder
- økt samarbeid med FN-sambandet for å sikre at FNs bærekraftsmål ivaretas

- at det igangsettes mulighetsstudier for å videreutvikle Flekkefjord VGS studiested Kvinesdal, Setesdal VGS avdeling Hornnes, Lillesand VGS og Risør VGS
- å utvikle fylkeskommunale hybelbygg, og sikre elever gode boforhold

4. Transport og kommunikasjon

Agder KrF vil sikre et godt nettverk for transport og kommunikasjon. Dette er avgjørende for mulighetene til å utvikle gode og livskraftige samfunn i alle deler av fylket. KrF vil arbeide for å bedre kvaliteten på veiene, styrke kollektivtrafikken og sikre alle områder av fylket gode digitale kommunikasjonskanaler. KrF vil bidra til å gjøre transportsektoren bærekraftig gjennom et målrettet arbeid for økt bruk av fornybare energiformer.

Agder KrF vil arbeide for:

- 100 prosent utslippsfri kollektivtrafikk og styrket kollektivtilbud i hele landsdelen
- at alle nye personkjøretøyer til fylkeskommunen skal være utslippsfrie
- økt satsing på pendlerbusser gjennom hele Agder med tilhørende gode muligheter for pendlerparkering
- utslippsfri drosjenæring og regional transportvirksomhet
- å innføre månedskollektivkort for buss, tog og ferje med spesiell rabatt for ungdom/fulltidsstudenter i hele fylket
- et godt kollektivtilbud til personer med nedsatt funksjonsevne
- å prøve ut enkeltbillett til kr 10 og etablering av eget pendlerkort etter «Hjem-jobb-hjem-modellen» (fra Rogaland)
- å sikre en god og enhetlig TT- ordning (Tilrettelagt transportordning) for hele Agder
- forlenging av kryssningsspor og utvikling av stasjoner og stasjonsområder på Sørlandsbanen
- å bygge Grenlandsbanen, det vil si å koble sammen Sørlandsbanen og Vestfoldbanen («Genistreken»)
- å starte planleggingen av en ny kystnær høyhastighetsbane mellom Oslo og Stavanger med Brokelandsheia som et viktig trafikknutepunkt
- 4-felts E39 og E18 med gode tilførselsveier gjennom hele fylket Dørdal til Ålgård. Det må tilrettelegges for næringsområder og kollektivknutepunkter langs strekningen
- å realisere ny fylkesvei 460 til GE Healthcare i Lindesnes for å sikre framtidig vekst og verdiskaping ved bedriften. Veien må være et spleiselag mellom stat og fylke med fokus på særlig eksportrettede fylkesveier
- å realisere ny fylkesvei 415 Ubergsmoen-Åmli i forbindelse med bygging av ny Biozin-fabrikk. Veien må være et spleiselag mellom stat og fylke med fokus på særlig eksportrettede fylkesveier
- å starte arbeidet med å sikre Gul Stripe på FV 42 mellom Evje og Tonstad
- å videreutvikle Kristiansand Havn som intermodalt knutepunkt med kobling mot jernbane
- at Arendal Havn blir stamnetthavn og får en tilførselsvei fra nye E18 til havna
- å sikre gul stripe på Rv 9 fra Kristiansand til Hovden
- fast dekke på flere fylkesveier

- styrket vedlikehold av grusveiene og utbedring av «flaskehals» for næringstransport
- bedre trafiksikkerhet for myke trafikanter ved lokalt tilpassede tiltak, som for eksempel flere gang- og sykkelveier, bedre belysning og sikrere fotgjengeroverganger, spesielt i forbindelse med skoler
- å styrke barn og unges perspektiv i samferdselsprosjekter
- å sikre barns skoleveg ved bygging av gang- og sykkelveg
- å styrke trafikkopplæringen
- Agder KrF vil arbeide for at de økonomiske beregninger for fastlandsforbindelse til Hidra og Andabeløy må fullføres i 2024
- at alle kommunene har trafiksikkerhetsplan og deltar i nullvisjonsarbeidet
- at alle husstandene i Agder får tilgang til fibertilnytning eller tilsvarende. Godt utbygd fibernett er en forutsetning for bosetning og næringsutvikling i hele fylket
- god mobildekning i hele fylket
- å styrke samarbeidet mellom havnene i Agder og havner i Danmark og Europa for øvrig
- å sikre tilstrekkelig kapasitet for yrkessjåførutdanning
- elektrifisering av de største havnene i Agder
- at mer gods overføres fra bil til tog og båt eller utslippsfrie kjøretøy
- fortsatt avgiftsreduksjon for utslippsfrie biler

5. Kultur

Agder KrF vil føre en kulturpolitikk som fornyer og bevarer, og som viderefører verdier og tradisjoner. Kultur gir kvalitet til livet og er en kilde til kreativitet, opplevelse og kunnskap. KrF ønsker felleskap som er åpne for mangfold og samtidig tar vare på våre kulturelle røtter og vår kristne kulturarv. Et godt samfunn har rom for hele mennesket, med det livssynet hver enkelt har. Et slikt samfunn forsøker ikke å presse religionen ut av det offentlige rom, men legger til rette for menneskers mulighet til å utøve sin tro. Et rikt kulturliv virker tiltrekkende på kreative og skapende mennesker som kan bidra til å gjøre Sørlandet til et mer spennende sted å bo og arbeide. KrF vil ha et samfunn der vi bryr oss om og stiller opp for hverandre. Et godt samarbeid med frivillige og ideelle organisasjoner er helt avgjørende for å lykkes med dette.

Agder KrF vil arbeide for:

- å støtte tiltak innen kultur, idrett, flerkulturelt arbeid, kristent barne- og ungdomsarbeid og annet frivillig arbeid på regionalt nivå
- å stimulere til økt friluftaktivitet for eksempel gjennom støtte til friluftslivsorganisasjoner og tiltak for bedre tilgjengelighet
- å etablere et samarbeid mellom samferdsels- og friluftmyndigheter for å fremme sykling og gange som hverdagsaktivitet
- at større, sammenhengende naturområder ivaretas for friluftsliv gjennom regional planlegging

- å opprettholde tilskuddet til Kilden i Kristiansand og kulturhuset i Arendal
- å gi støtte til innholdsproduksjon ved regionale kulturhus
- fortsatt støtte til festivaler og arrangementer som har en regional og nasjonal posisjon
- fortsatt styrking og utvikling av museene i fylket
- å styrke arbeidet for å bevare kystkulturen og få uthavnene inn på UNESCOs verdensarvliste
- fortsatt støtte til arbeidet med UNESCO-prosjektet i Setesdal
- å fortsatt være pådriver for utvikling av Vegårshei Ski- og Aktivitetssenter og Sørlandets Hoppcenter som regionalt anlegg
- å videreutvikle «Den kulturelle skolesekken» og «Den kulturelle spaserstokken»
- å sikre vederlagsfri leie av fylkeskommunale bygg til barne- og ungdomsorganisasjoner
- at det lokale og regionale musikklivets behov vektlegges ved ombygging/nybygg for kulturaktiviteter
- økt satsing på prosjekter knyttet til kultur og næring
- å opprette en støtteordning for utvikling av leirsteder drevet av ideelle organisasjoner.
- å støtte «Ung kultur møtes» (UKM)
- at de eldres kunnskaper, kompetanse og tradisjoner blir verdsatt og gjøres tilgjengelig for yngre generasjoner i skolen og på andre arenaer
- å stimulere til økt kunstnerisk aktivitet og opprettholde utdeling av stipend til utøvende kunstnere
- å sikre gode bibliotektilbud i alle kommuner i Agder
- å være en god eiendomsforvalter av kulturhistoriske bygninger, som fylkeskommunen og museene disponerer
- å legge til rette for at flere eldre i større grad får ta del i kulturelle opplevelser
- å bidra til teknologisk kompetanseheving for eldre
- sikre videre drift av Amatheia, samt støtte Kirkens SOS, Blå Kors, Senter mot seksuelle overgrep (NOK Agder)
- opprette en støtteordning for utvikling av leirsteder drevet av ideelle organisasjoner.
- å gi støtte til Skjærgårds Music and Mission Festival